

neg 270

CORRESPONDÈNCIA SOCIALISTA

ÒRGAN
DE DISCUSSIÓ INTERNA
DE LA CONVERGÈNCIA
SOCIALISTA

JULIOL - 76

Número 5

ELS SOCIALISTES,
DAVANT LA CULTURA CATALANA

PRESENTACIÓ

Aquest document recull les reflexions d'un ampli grup d'intel.lectuals, membres de Convergència Socialista de Catalunya, i pretén de ser una contribució inicial a un debat sobre el significat de la cultura, i en especial de la cultura catalana, en el marc d'una societat que volem que sigui socialista. La Convocatòria del Congrés de la Cultura Catalana, i l'inici dels treballs de posta en marxa, n'han estat en bona part la causa immediata. Per això s'hi troben algunes reflexions sobre les qüestions que reiteradament n'han marcat les discussions.

ELS SOCIALISTES, DAVANT LA CULTURA CATALANA.

EL CONGRÉS DE LA CULTURA CATALANA

El Congrés de la Cultura Catalana va ser convocat per tal d'afavorir una reflexió en profunditat sobre les anormals circumstàncies en què es desenrotlla aquesta cultura i els problemes d'identitat individual i col·lectiva que es plantegen als pobles dels Països Catalans. Diversos grups de persones havien pensat en l'oportunitat de convocar a aquesta reflexió, potser recordant que diversos Congressos: Congrés Catalanista (1880) (1883), de Jurisconsults catalans (1881), Internacional de la Llengua Catalana (1906), l'Universitari Català (1903) (1918),..., havien permès de formular les reivindicacions i posar les bases organitzatives d'un procés acumulatiu que aconseguíen els anys trenta de donar un començament de normalitat a la cultura catalana.

La interessada tussoderia de l'aparell de l'Estat dificultant reiteradament l'ensenyament del català dins de l'horari escolar, la negativa a consentir un ajut econòmic peròdic inclòs dins el pressupost de les corporacions locals per a l'ensenyament de la llengua catalana - negativa especialment greu per el cas dels ajuntaments de Barcelona i Girona-, una absurda polèmica sobre el caràcter del català parlat al País Valencià, en molt semblant a la que es produí mesos abans a les Illes, provocaren en el mes de Març de 1975 que el Secretari del Col·legi d'Advocats de Barcelona proposés a aquella corporació de promoure entre d'altres entitats la convocatòria d'un Congrés de Defensa de la Cultura Catalana, tant per a fer front a aquelles actuacions de l'Aparell de l'Estat, com per a obrir un debat de fons sobre els problemes amb els que s'enfronta la nostra cultura.

Pel sol fet d'anunciar a la premsa la promoció del Congrés de Defensa de la Cultura Catalana, es produir a tots els Països Catalans una resposta amplíssima, no estimulada ni tant sols sol·licitada, que ràpidament el va configurar com a l'empresa polític-cultural col·lectiva més ambiciosa intentada a nivell dels Països Catalans en els darrers trenta-vuit anys. Varis milers de corporacions promotores i molts milers d'adhesions individuals en donen avui la mesura de la seva importància.

Aviat es veié que si bé la cultura catalana precisa d'una defensa aferrissada en front dels que la voldrien anorreada per sempre, fóra minimitzar la seva vigoria de reduir els esforços de tots reivindicant-la en un mer pla defensiu. La situació de la nostra cultura, a més no és peculiar a Barcelona, ni al Principat. La unitat lingüística, la base històrica, la similitud cultural que sense impedir l'existència de matisos regionals de perfil decidit i avui amb graus de conscienciació diversos afavoreix el plantejament de reivindicacions comunes, la situació d'anormalitat que els afecta de forma uniforme i decisiva, obliguen a que el marc de referència territorial sigui el de la totalitat dels Països Catalans. L'objecte del Congrés de la Cultura Catalana és reflectir la situació i els anhels de tots els qui viuen i treballen en els Països Catalans amb voluntat d'acceptar, participar i fer avançar en un sentit més humà la seva realitat. Ràpidament també

es féu l'acord en entendre la cultura en els seus més amplis i variats conceptes incloent-hi en ells totes aquelles manifestacions de llengua, pensament, conducta i formes de vida que constitueixen la nostra condició individual i col·lectiva com a membres dels Països Catalans. Per tot això el nom que definitivament prengué el Congrés fou el de Congrés de la Cultura Catalana.

UN CONGRÉS ALHORA POPULAR I CIENTÍFIC

A efectes de treball es determinaren uns àmbits (la llengua, l'estructura educativa, la recerca, l'ordenació del territori, l'estructura sanitària, la producció artística, l'economia, el fet religiós...) dins dels quals caldrà establir, en primer lloc, els defectes d'estructura i les llacunes que una situació anormal ha provocat. En segon lloc, caldrà definir les línies d'actuació que subsanant aquells defectes i aquelles llacunes, marquin el camí de la normalització cultural dins el marc de les llibertats d'una societat catalana democràtica i, per nosaltres, socialista. El Congrés podrà, si més no, presentar ordenats i estructurats els camins de política cultural que demà els governs no podran oblidar i les línies mestres que hauran de conformar-la.

A través d'una participació de la màxima amplitud social i territorial en l'elaboració del balanç actual i de les línies futures d'actuació, s'aconseguirà de donar al Congrés el caràcter popular autèntic. I així cal pensar en el Congrés com en un procés plenament democràtic, obert, que afavoreixi el protagonisme del poble, en el que tots els catalans trobin la seva possibilitat d'inserció per arribar a acords sobre les alternatives, que seran les conclusions que el poble català farà seves. Sols la participació popular i massiva podrà garantir el funcionament i l'impacte del Congrés.

El Congrés de la Cultura Catalana ha de ser també, un congrés científic que reculli el treball i la col·laboració relevant d'aquells que amb la seva activitat pro

fessional potser marquen amb passes decisives en el progrés científic, artístic o tècnic, la seva projecció dins el conjunt humà. Sense caure, però, en el parany de fer-ne un congrés elitista o un acte de prestigi acadèmic, cal recollir, valorar i ordenar aquells materials que han de permetre de formular una resposta cultural alternativa, que acompleixi les exigències de tots els catalans.

Amb aquesta visió del que pot suposar el Congrés de la Cultura Catalana, molts socialistes participem en la seva realització a tots els nivells i àmbits, fent-nos especialment qüestió d'afavorir la participació d'àmplies masses del nostre poble en les seves activitats i utilitzant el seu marc com un eficaç element concientitzador de tots els catalans. La nostra participació en les etapes inicials del Congrés, en les de definició dels objectius i formes d'actuació, ens ha permès de comprovar que molts dubtaven davant de qüestions que ens semblen cabdals en aquesta concepció. Cal advertir que la nostra reflexió és feta des de la Catalunya estricta, el Principat. Tot i així, pensem que és útil de fer explícites les nostres concepcions i criteris, obrint un debat seriós dins de Convergència Socialista de Catalunya, alhora que amb d'altres àmbits i forces, i molt especialment amb els diversos corrents socialistes dels Països Catalans.

UNA LLUITA POLÍTICA: LA NORMALITZACIÓ DE LA CULTURA CATALANA

Sense una cultura catalana plenament normalitzada -i hem d'entendre per normalitzada una situació de participació plena, no mediatitzada, de les masses populars en la definició, producció i gaudiment dels béns socials i culturals-, la societat catalana està abocada a la provincialització sociològica, la castellanització cultural i l'extinció nacional. Una societat catalanitzada, més simplement: la societat catalana no destruïda com a tal, exigeix que la cultura pròpia gaudeixi de tots els mitjans per a deixar d'ésser minoritària; és a dir, perquè tots els ciutadans puguin nodrir-se i desenvolupar-se en ells sense necessitat d'adoptar actituds voluntaristes o militants

Aquesta estreta relació entre societat i pervivència d'una cultura és, a Catalunya, fruit d'un procés històric: des de la Renaixença la presa de consciència de la llengua i de la producció cultural diferenciada. Més encara, la lluita, en la Catalunya contemporània, per les llibertats i la democràcia, es produeix en el si de la lluita per la cultura. Llibertats i democràcia constitueixen, en el fons, el contingut ideològic de la cultura catalana.

Cultura catalana entesa en un sentit ampli, no sols literari o artístic, sinó com a conjunt d'alternatives, canvis i reorganitzacions de la societat, dels seus serveis, institucions, formes de vida i territori, partint del supòsit que Catalunya és una unitat sociològica diferenciable i diferenciada que s'ha d'estructurar d'acord amb la seva realitat -o la seva utopia- i en contra de l'esquema que té de Catalunya l'estat jacobí, centralitzador sociològicament, provincialitzador cultural, i lingüísticament assimilacionista. Perquè Catalunya s'ha de comprendre com a quelcom que existeix i que actua en plena lluita entre una voluntat assimilacionista exterior a ella -i que ara té tot el poder- i una voluntat de resistència a l'assimilació que històricament està formada pel nacionalisme, la cultura i el programa democràtic. La relació, en la pràctica, entre aquests tres conceptes és tan forta que esdevé impossible pensar en una Catalunya ja democràtica sense una cultura normalitzada, o en un nacionalisme sense contingut democràtic. Per això, ara i ací, tant la lluita per la cultura és una lluita política com la lluita per la democràcia comporta una lluita cultural. I aquesta lluita s'ha de menar alhora contra l'opressió que ofega Catalunya des de fora i contra les estructures opressores i les pràctiques culturals no democràtiques, que es donen en la pròpia societat catalana.

LA CULTURA CATALANA ESTÀ AMENACADA DE MORT

Cal tenir molt en compte que, malgrat certes aparences triomfalistes, la situació de la cultura catalana és crítica. Crítica fins el punt de posar en perill la sobre

vivència de Catalunya com a societat no assimilada. Des de 1939 ençà, la societat ha viscut un procés de castellanització cultural promogut pel règim franquista i amb la complicitat de la gran burgesia. Des de 1939 ençà, la societat catalana ha viscut un procés complex d'imposició de formes culturals alienes al seu ésser històric promogut pel règim franquista i amb la complicitat de la gran burgesia i que de manera sintètica es defineix, a vegades, com a castellanització cultural. Aquest procés no ha triunfat plenament però tampoc no ha estat deturat: tots els seus mecanismes continuen vigents i la voluntat i la militància dels que s'hi han oposat es troba, encara, mancada de mitjans. No sols s'han patit trenta-set anys de castellanització a nivell de llengua, de continguts d'ensenyament i de cultura i d'organització de la societat, sinó que els que han intentat recatalanitzar Catalunya sols han pogut dur a terme, en aquest període, les tasques essencials necessàries per sobreviure.

Sobreviure no vol dir poder garantir una continuïtat a llarg terme. Cal diagnosticar - per sobre de l'optimisme fàcil - que si l'actual situació anormal de la cultura catalana continua (i en el país només hi hagué certa normalitat cultural en el curt temps de vigència de l'Estatut), aquesta està condemnada fatalment, segons les lleis més elementals de la sociologia de la cultura, a l'extinció o a esdevenir una peça de museu. Certs sectors s'han refiat massa d'allò que es diu que la cultura catalana té intrínsecament uns valors de resistència que l'han permès de sobreviure en circumstàncies molt penoses i que per ella mateixa podrà endegar un procés de recuperació. S'oblida però, que ara per ara els repressors i manipuladors d'aquesta cultura disposen d'uns mitjans materials poderosos inexistents abans. Avui ja no n'hi ha prou amb una resistència passiva, cal recórrer a formes de lluita oberta, de lluita política, per tal de defensar, i fer avançar, la nostra cultura.

LA LLUITA CULTURAL CATALANA ES SEMPRE SUBVERSIVA

Cal denunciar l'atac de culturalisme, provinent de certs sectors i adreçat als qui

treballen per la cultura catalana. Ni la cultura catalana distreu de tasques democràtiques, ni és una evasió davant de lluites polítiques. Tan sols la ignorància històrica pot negar que la lluita per la cultura catalana és una lluita política i democràtica. El culturalisme seria un atac vàlid si la cultura catalana es resignés a ser minoritària. Els fets més recents mostren, però, que quan reclama mitjans d'expressió i gestió que li permetin sortir del seu obligat estadi minoritari, topa amb insalvables dificultats polítiques.

Aquestes dificultats són lògiques: el centralisme assimilista i autoritari sap que si permetés més mitjans de difusió a la cultura catalana es produiria una recatalanització del país, amb augment de la consciència democràtica i nacional; és conscient que li cal posar límits a la cultura catalana per no trobar-se davant d'una massiva exigència de llibertats; històricament constata que els catalans, un cop recatalanitzats, no s'acontenten amb el sol manteniment de la cultura i que aquesta no s'atura en la producció literària i en l'ús de la llengua -tot i que és el seu eix-, sinó que s'estendrà de seguida a l'organització de la societat.

S'equivoquen aquells historiadors del franquisme que afirmen que la política totalment assimilista iniciada l'any 1939 va ser, des del punt de vista del franquisme, un error. Sense l'assimilació radical, fins als nivells de prohibició de l'ús de la llengua, el franquisme tal com l'hem conegut no hauria pogut existir. Respectar la llengua i la cultura catalanes hagués significat tolerar un fet democràtic i una ideologia política arrelada en les llibertats totalment contràries a la intencionalitat del règim, amb la certesa que els catalans no s'haguessin acontentat mai amb concessions a la llengua i a la cultura purament literària. La seva pròpia praxis cultural els hauria conduït de seguida a demanar una alternativa per a la societat, automàticament subversiva a nivell polític.

Juntament amb l'acusació de culturalisme, cal denunciar la falsa identificació cultura catalana - cultura burgesa-. La cultura catalana, històricament, no ha estat, com s'ha demostrat a la postguerra i es veu ara una vegada més, pròpia de l'alta burgesia, sinó de les classes mitges i dels sectors populars, tant ciutadans com camperols. Hi hagué certa oposició, en l'avantguerra política, entre sectors del catalanisme polític i el proletariat. Però aquesta oposició, en el fons, malgrat s'hagi intentat demostrar el contrari, tenia com a base motius polítics i socials que ultrapassaven i estan desvinculats del problema català.

Una bona part dels corrents llibertaris tan arrelats a les masses catalanes donà, per exemple, el seu suport a l'autonomia de Catalunya, entenent-la de manera molt més àmplia i pregonant que la burgesia. Resta el problema de les grans dificultats de Catalunya -amb situació d'anormalitat cultural, repetim, fins a l'Estatut- de poder integrar a la seva llengua, i per ací a la seva cultura els immigrants. Problema que es repeteix avui. Malgrat això no és exagerat afirmar que el catalanisme polític i l'anarquisme eren, en el fons, dues interpretacions de la societat catalana, i que la pràctica cultural anarquista, amb els seus productes, forma part de la cultura catalana. Mai no es pot atribuir a l'anarquisme català una voluntat de triomf del centralisme, de castellanització de la societat catalana, de destrucció del que és peculiar.

D'altra banda, certa confusió, feta mite intel·lectual entre burgesia i catalanitat, ha fet judicar la cultura catalana, en bloc, com a servidora dels interessos de la burgesia o, simplement, reflectint-los de manera acrítica. Cal tenir molt en compte - i una anàlisi no dogmàtica ho mostra - com moltes obres culturals mantingueren un caràcter crític, revoltat, insinuant i defensant alternatives de forma de vida i de la societat. Només la ingenuïtat de la teoria "realista" de la literatura i l'art, o la incomprensió teòrica i pràctica dels fets nacionals, pot explicar aquesta acusació global a la cultura catalana. Des de l'esquerra social cal dir que la cultura catalana no es produí, històricament, en una societat socialista sense que això signifiqui que tingui solament elements i continguts destinats a fer perdurar i defensar la societat capitalista.

Es la llengua i la cultura de qui? És la llengua i la cultura de tots els catalans com a catalans.

La personalitat i la llengua catalana és la pròpia i l'única de Catalunya, la dels catalans amb independència de la que avui parlem -en una situació de disglòsia, no de bilingüisme-. Una cosa es la meua parla actual i la meua terra d'origen, i una altra el meu país i la llengua del meu país.

Cal comprendre les característiques de la immigració a Catalunya. Forçada per unes estructures socio-econòmiques superexplotadores de l'Estat Espanyol, de les que la burgesia catalana participa i frueix però de les quals el poble català no n'és responsable sinó víctima, els immigrants s'instal·len a Catalunya en la seva aclaparadora majoria amb el desig i la necessitat de quedar-s'hi definitivament, fet que esdevé real de manera unànime amb els seus fills. Quan s'especula de bona fe sobre el dret dels immigrants a ser perpetuament diferents - és a dir, de fet, inferiors-, a no poder de fet aprendre la llengua del seu nou país i dels seus néts, a veure reforçats el límits d'un ghetto que ni de molt no han decidit, a parlar malament una sola llengua (que, d'altra banda, cal recordar-ho, no corre cap perill d'extinció i és la parla natural en constant expansió de més de 150 milions de persones), o una koiné, mentre els que especulen en parlen amb fluïdesa dues, el que de debò es fa és qüestionar objectivament el dret de tots els catalans a una completa nacionalitat i a una completa ciutadania. Catalunya no és sortosament Suïssa i l'immigrant ho sap i en fa el seu país des del primer dia; el contrapunt és que aquí no hi pot haver catalans de tota la vida, ni tampoc espontaneïsmes i inhibició vergonyant, i que, només, amb l'alliberement social, el redreçament nacional serveix el poble de Catalunya i tots els sectors del poble de Catalunya.

Per imperatius morals, polítics, socials i intel·lectuals, cal proclamar que és català tothom qui viu i treballa a Catalunya, que el poble català no es defineix per una base ètnica ni de tarannà, que la ciutadania es un dret però també una obligació, que no hi pot haver sense complicitat amb l'intent de genocidi cultural i nacional, mentre que no "comprenguin" el català, que no el pensin aprendre ni el pensin ensenyar

mai. És més, qui no ho entén tot encara, també és català. Solament s'autoexclou una prima capa de pòsit feixista, que sempre serà estrangera en tota terra.

TOTS ELS CATALANS FORMEM UN SOL POBLE

A Catalunya tots som nou vinguts, però a Catalunya tots som catalans.

Es una suprema responsabilitat de tots, i ens la imposem, en primer lloc els socialistes, impedir la cristallització artificial de dues comunitats en els Països Catalans. Una comunitat, o una minoria nacional, és un grup humà amb trets distintius que tendeixen a ser permanents i sobretot impenetrables sense trauma individual i col·lectiu. A Catalunya no hi ha palestins i jueus; no hi ha nord-irlandesos catòlics i nord-irlandesos protestants. A Catalunya hi ha grups humans de procedència diversa, però no enfrontats i amb una dinàmica vivíssima i essencialment unificadora dels elements de consciència de la pròpia identitat, i d'exteriorització d'aquesta identitat. A Catalunya no hi ha comunitats radicals ni nacionals diferenciades, es molt difícil d'imaginar que hi puguin der mai, i sobretot aquesta possibilitat seria una catàstrofe per a tots. Preguntéssim als immigrants, amb paraules entenedores, si volen ser una "minoria nacional"! Però, a més, a qui ho preguntaríem, si ser immigrant no és una categoria definida? Als que fa cinquanta anys que han arribat, només als que arribin demà, als que no comprenen encara ni una paraula de català, als qui ja el parlen habitualment? Solament hi ha un poble català, el de tots.

Catalunya és una comunitat nacional. Aquesta unitat convé a tots els sectors del poble de Catalunya. I la realització profunda d'aquesta unitat té com a principals i com a urgents necessitats la integració plena de tots els catalans precedents d'altres terres i països. Es clar que tot això sense pressions. Però amb la fermesa d'una inajornable tasca col·lectiva avui, i demà amb la fermesa d'una medul·lar tasca de govern.

Que la personalitat, la llengua i la cultura del nostre país sigui sempre i en tot.

cas; confirmant allò que tan malaurades circumstàncies ja els han portat secularment a ser; vehicle explícit d'alliberament social i ens aportin les idees i els camins de l'alliberament global. Els treballadors escoltarem i escoltarem les paraules que ens ajudin a conquerir la llibertat política i econòmica. D'aquesta llengua i d'aquesta cultura no menystenim, doncs, ni les formes ni els continguts, ni tampoc el que ens és consubstancial i no opcional.

Cal evitar tot enfrontament, des d'una base de principis i comprendre que les dificultats no són ni seran greus degut a la extraordinària dinàmica unitària del nostre poble. Resistit i vençut algun xantatge absolutament minoritari, evitada la temptació de teoritzar alguna falsa "realitat" de l'objectivisme i l'abandonisme, cal una completa adaptació en pràctiques i actituds a la realitat. "El poble tal com és" és una categoria estàtica i abstracta; els socialistes estem al servei del nostre poble tal com profundament manifesta que vol ser.

RETROBAR LA NOSTRA IDENTITAT CULTURAL POPULAR

Actualment la reivindicació de la cultura catalana no és una reivindicació de l'alta burgesia. Aquesta, en el fons, la tem perquè darrera d'ella veu la transformació de la societat. Està d'acord amb els protagonistes postfranquistes en protegir, conservar, una cultura catalana minoritària i en vigilar que no adquireixi mitjans per arribar a ser plenament popular; ambdós temen les conseqüències socials i polítiques d'aquest fet possible. Si durant uns anys diverses forces d'esquerra no han fet seva, com a quelcom indissolublement lligat amb la seva voluntat de transformació social, la causa de la cultura catalana ha estat per la força dels mecanismes de castellanització cultural i de la ignorància respecte al fet català, provocada per aquests mateixos mecanismes.

Avui no es pot dir que la causa de la cultura catalana pertanyi tan sols al nacionalisme històric. Molts sectors de les esquerres socials han anat fent la seva autocrí-

tica i s'han recatalanitzat amb facilitat. La recatalanització de l'esquerra no ha estat cap oportunisme, ni cap jesuític mitjà per a un fi, sinó un simple retrobar la pròpia identitat en la constant lluita per a sostreure's de la influència de les forces de l'estat jacobí i autoritari. Tota l'esquerra ha d'agraïr molt aquella gent que en la postguerra va "conservar la paraula" que avui li ha estat possible pronunciar com a pròpia. La cultura catalana ja no és extrínseca a l'esforç de l'esquerra: aquesta va realitzant les seves tasques dins de la cultura catalana, tot i lluitant per ella.

I això prolonga una tradició. Perquè una visió mítica de la història de Catalunya, que confrontaria els períodes més recents d'aquesta amb la de la història de la Lliga (i que cal notar interessadament havien propagat en la postguerra els servidors de l'alta burgesia), amaga a successives generacions la forta preocupació social de molts homes del catalanisme històric. Com amagà que dintre de la cultura catalana més ortodoxa sorgí un socialisme. Cal recordar sempre que la guerra civil interrompé bruscament l'evolució de Catalunya; una alternativa socialista, radicalment catalanitzada, no s'arribà a formular amb maduresa i plenitud.

LES ACTITUDS ANTICATALANES EN LA LLUITA CULTURAL

Es precis denunciar quines són a Catalunya les posicions culturalment anticatalanes. Perquè avui, l'excusa d'ignorància deguda a la pressió ambiental, ja no és vàlida: al problema català se l'hi ha donat prou publicitat. Podria definir-se, esquemàticament, com actitud anticatalana aquella que dins de Catalunya: a) no treballa culturalment tenint present la peculiaritat catalana amb tota la seva radicalitat, i accepta com a eix de tots els seus plantejaments i esforços culturals, tant els esquemes imposats per la ideologia oficial com els models creats per l'oposició castellanitzadora la qual, genèricament, des d'una mentalitat sucursalista, considera la cultura i la societat catalanes com "apèndix", "petita excepció" d'una concepció encara monolítica i

centralista de la societat espanyola, sense tenir en compte l'existència de les diferents nacionalitats dins l'Estat espanyol.

b) Els que no esfronten dialècticament els models teòrics d'anàlisi de la societat, models "importats" d'altres societats i cultures, amb la realitat catalana i, per conseqüència, apliquen dogmàticament aquests esquema que necessàriament han de conduir a desconèixer-la amb la seva particularitat, a esquematitzar-ne la història i la valoració del present, i en conseqüència abocar a una praxis política ambigua respecte a Catalunya. En sociologia, economia i història els perills en aquest sentit són greus en tots els àmbits, però sobretot en el marxisme-leninisme ortodoxe. Entossudir-se en aquests models, no discutir-los ni renovar-los, elegint tossudament una fidelitat a l'instrument d'anàlisi que no es deixa veure la realitat de l'objecte analitzat, porta cap a una posició que indefectiblement aboca a obrir les portes al sucursalisme o a una concepció de Catalunya com a mer "apèndix" de la "societat espanyola".

c) Tots els que no lluiten, en el concret, tant en el parlar com en el escriure, per la defensa de la llengua i la cultura, els que no transformen les institucions escolars i no escolars, editorials, publicacions, centres d'investigació en el sentit de catalanitzar-los (pensem que Catalunya és, encara, la capital del llibre castellà i, en molts sentits, castellanitzador); els que veuen que n'hi ha prou en pagar un tribut simbòlic a la cultura catalana fent de les seves activitats públiques, en tots els camps, una tasca que serveix als esquemes centralistes, perquè la realitzen sense un plantejament catalanitzant dels problemes.

Si ahir, en l'agobi de la influència castellanitzadora i en l'obligada ignorància col·lectiva respecte a la cultura catalana, la acatalanitat era una excusa, avui, després de la sensibilització col·lectiva que en poc temps s'ha produït, la acatalanitat ha esdevingut, en la pràctica, anticatalanitat. Qui no adopta una posició militant, voluntarista, activa en defensa de la cultura catalana i treballa culturalment fora del seu àmbit, és un col·laboracionista en el procés d'assimiliació. Com ho és, en darrer terme, qui posa límits a la cultura catalana, reduint-la als camps de la literatura i les arts i prescindint dels restants aspectes culturals de la societat. L'anticatalanitat s'oposa -avui ja amb prou coneixement de causa- a les llibertats de tota una col·

lectivitat. Mai no ens podran convèncer que són demòcrates els qui amb la seva omis-
sió o la seva pràctica, fan anticatalanisme. Si no són demòcrates en aquesta qües-
tió, cabdal donades les circumstàncies d'opressió que pateix la col·lectivitat, di-
fícilment ho seran en d'altres.

LA CULTURA EN LA CATALUNYA SOCIALISTA QUE CONSTRUÏM

El socialisme defensa el pas dels mitjans de producció del domini privat al públic perquè pugui sorgir així un tipus de societat nova i, amb ella, un nou tipus de cul-
tura on siguin més plenes les llibertats, més real la democràcia, més efectiva l'au-
gestió, i puguin desenvolupar-se noves formes de vida tant a nivell privat com comu-
nitari. Però el socialisme sap també que la nova cultura no s'edifica a partir de
zero; que més rica serà com millor assimili la tradició cultural anterior; que el
neixement d'una nova cultura no depèn solament d'unes condicions econòmiques sinó
polítiques, i que sense la llibertat, la democràcia i l'autogestió és impossible
que es produeixi la nova cultura encara que els mitjans de producció estiguin en
mans públiques. I justament cal recordar que l'autogestió en la seva pràctica com-
porta l'exigència d'un alt grau de desenvolupament cultural.

Comprèn, a més, la nova cultura, fins i tot en el supòsit d'una economia socialista,
com a pluralista. I creu que mai no s'ha d'imposar cap forma cultural, sinó crear
les condicions perquè es pugui produir. Un pluralisme cultural en el marc del socia-
lisme exigeix eliminar tota "ortodòxia" entorn de l'art, del pensament, de les for-
mes de vida com demana l'autogestió en la vida pública, tant a nivell econòmic com
en altres, i exigeix la democràcia i l'increment de les llibertats en la política.

El socialisme lluita no per destruir l'actual cultura catalana, sinó per assegurar
el seu perviure i el seu millorament en una nova societat, tot lluitant des d'ara
per aconseguir condicions més favorables de crítica i d'elaboració, així com de par-
ticipació popular en l'orientació, producció i difusió de la cultura catalana. En

tot cas no pensa que calhui l'arribada a la Catalunya socialista perquè es puguin produir gestos culturals, propostes, fins i tot obres, que portin en el seu si la llavor de la nova cultura.

El socialisme sap, però, que aquestes alternatives no tindran desenvolupament ple fins que s'hagi realitzat la transformació econòmica radical. La cultura socialista s'anirà definint en la mesura en què es vagi cap al socialisme. De tota manera, els canvis econòmics, sense una recerca anterior i una decidida voluntat de canvi social i cultural, no produiran mecànicament la nova cultura.

El socialisme, en darrer terme, reconeix una crisi teòrica arreu del món, excepte per als dogmàtics, entorn del problema de les relacions entre economia, societat i cultura. El socialisme denuncia com aquesta crisi ha portat l'esquerra política i social a deixar de banda el tema o aplicar fórmules caduques, per sortir del pas, tant per al seu economicisme com per la seva ingenuïtat "gauchiste". Davant d'aquesta situació només pot comprometre's, en honestitat, a tornar a posar el tema sobre la taula de les preocupacions i treballs intel·lectuals, lluny de tot dogmatisme. També es disposa a lluitar des d'ara per tot allò que ja es pugui anar fent per la nova cultura catalana, bo i sabent que la nova cultura que volem els socialistes passa per la transformació de les relacions socials i de producció. Mentre aquesta transformació, que serà un procés contradictori amb avançaments i reculades, no s'aconsegueixi, hem de bastir tots aquells models de nova cultura, conjuminant teoria i praxis, donant l'adequada elaboració teòrica als valors culturals de la catalanitat per a tornar-los als seus destinataris últims: les classes populars que han estat tradicionalment les dipositàries.

